

Kari Eveli

Atk-englannin
sanakirja 2000
englanti-suomi

Tämä freeBook sisältää kirjaimet A-B
Tilaa Atk-englannin sanakirja 2000!

[Linkki tilaussivulle](#)

LEXITEC

Copyright © 1990-2003 Kari Eveli and Lexitec.

All rights reserved. *Kaikki oikeudet pidätetään.*

All tradenames belong to their respective holders.

Kaikki kauppanimet kuuluvat oikeudenomistajilleen.

Product mentions cannot be construed as endorsements of those products.

Tuotemainintoja ei tule käsittää kyseisten tuotteiden suositteluksi.

Atk-englannin sanakirja 2000 englanti-suomi 1.3
(Adobe® Acrobat® ja Reader versio 6, marraskuu 2003)

Lisenssisopimus: Kukin *Atk-englannin sanakirja 2000:n* käyttäjä tarvitsee oman konekohtaisen käyttöluvan eli lisenssin. Käyttöluvan noudattaminen on varmistettu PDF-kirjan konekohtaisen suojausmenettelyn avulla (kopiosuojattu versio). PDF-kirjan voi avata vain siinä koneessa, mihin se on alunperin asennettu. Suojauksen purkaminen tai muu tuotteen laitton käyttö tai levitys johtaa vahingonkorvaus- ja rikosoikeudelliseen vastuuseen. Tuotteen jälleenmyynti, vuokraaminen tai lainaaminen on kielletty.

Lexitec verkossa: <http://www.lexitec.fi/>

Kielikyselyt (kielelliset puutteet ja virheet):
online@lexitec.fi

Tekninen tuki (asennus- ja käyttöongelmat):
tuki@lexitec.fi

AES 2000-tuotetuki: <http://www.lexitec.fi/ebooks/aes2000/index.html>

Adobe® Readerin päivitykset: <http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>

Alkusanat

Atk-englannin sanakirja 2000 perustuu aikaisempiin paperilla ilmestyneisiin atk-sanakirjoihini (1990, 1992, 1994). Tämä vuosituhannen vaihteen PDF-versio sisältää kattavasti uutta verkkosanastoa perinpohjaisen perinteisen atk-termistön lisäksi. Tämä sanakirja on ennen kaikkea tosiasiallisesti käytetyn atk-englannin kuvaus ja yritys luoda ja normalisoida vastaava suomenkielinen terminologia ristiriidattomasti ja tarkasti kääntäen.

Tekijä ja kustantaja

Publisher's foreword

The Dictionary of computing English 2000 (Atk-englannin sanakirja 2000) is based on the print versions of my dictionaries of computing (1990, 1992, 1994). This millenium PDF edition encompasses new words from the realm of the Internet as well as an in-depth treatment of traditional computing terms. This dictionary focuses on real computing English and tries to create and standardize a matching Finnish-language terminology that is coherent and true to the original.

Author and Publisher

Johdanto

Atk-alan kehittyessä ja kypsyessä PC-maailman erilaiset DOS-perinteestä alkunsa saaneet Windows-ympäristöt ja -sovellukset ovat lähentyneet toisiaan sekä Macintosh-maailmaa. Suuri joukko Macintosh-maailman keskeisiä sovelluksia tuli Windowsiin jo 1990-luvulla. Lisäksi eri järjestelmien yhteistyö on toteutunut sovellustasolla ja verkossa. Tässä sanakirjassa tämä kaikki näkyy eri ympäristöjen sanaston huomioonottona ja niiden termien keskinäisinä vertailuina. Olen katsonut tarpeelliseksi liittää mukaan keskeisimpien kaupallisten ohjelmapakettien nimiainesta sekä alan valmistajia yksilöiviä sanakirja-artikkeleita. Osa tästä aineksesta vanhentuu nopeasti, mutta pidän tärkeänä, että myös vanhempien järjestelmien tuotteita pidetään esillä. Ne voivat monesti tarjota kiinnostavia vaihtoehtoja vähäisten laitevaatimustensa takia. Hieman vanhanaikainen ohjelma uudessa koneessa saattaakin olla tehokkain tänään saatavissa oleva yhdistelmä. Valmistajan tai tuotteen nimen mainitseminen ei merkitse sen suosittelamista. Ohjelmien luonnehdinnassa käytetty merkintä 'käyttöympäristöt' tarkoittaa tuotteen tähän mennessä saatavissa olleita eri käyttöympäristöihin sovitettuja versioita. Tietystä ohjelmasta kiinnostuneen tulee aina ennen hankintapäätöstä huolellisesti selvittää tuotteen saatavuus, yhteensopivuus käyttöjärjestelmäversioiden kanssa sekä muisti- ja laitevaatimukset myyjän kanssa.

Sanakirjan käyttö

Näyttönäkymä ja perusvaihtoehdot: PDF-sanakirja avautuu Adobe® Readerissäsi siten, että oikealla on **Etsi PDF** -ruutu ja vasemmalla itse **sanakirja**. Voit selata sanakirjaa sivu tai aukeama kerrallaan, hakea sieltä esille tietyn otsikko- eli hakusanan tai etsiä mitä tahansa sanakirjassa esiintyvää merkkijonoa.

Kirjanmerkit: Näytön vasemmassa reunassa on **Kirjanmerkit**-suunnistuskieleke, jota napsauttamalla saat esille sanakirjan rakenteen: alun johdantokappaleet ja kunkin otsikkosanakirjaimen (**A, B, C, ...**). Kirjanmerkit, joiden edessä on neliön sisällä oleva +-merkki, sisältävät lisää alemman tason kirjanmerkkejä. **Napsauttamalla kerran otsikkosanakirjainta pääset kunkin aakkosvälin alkuun, siis tietyllä kirjaimella alkavien hakusanojen alkukohtaan sanakirjassa. Kirjainta kaksoisnapsauttalla tai niiden edessä olevaa neliötä napsauttamalla näet kirjanmerkin tarkemman sisällön.** Vetämällä hiirellä kehiksen reunaa riittävästi oikealle näet lukea kirjanmerkit kokonaisuudessaan. Kun haluat sulkea avatun kirjanmerkin, paina miinusmerkillä merkittyä neliötä tai kaksoisnapsauta kirjanmerkkiä. Kirjanmerkit, joissa on aakkoset A-Z, sisältävät avattuina *kunkin*

sivun ensimmäisen hakusanan. Napsauttamalla hiirellä A-kirjainta, pääset pääruudussa kohtaan, jossa alkaa kirjain A, napsauttamalla hakusana-kirjanmerkkiä pääset sille sivulle, minkä ensimmäinen hakusana se on. Näin löydät kirjanmerkkien avulla oikean kohdan sanakirjasta.

Navigointi eli liikkuminen sanakirjassa: Adobe® Readerin katseluikkunan alareunassa tilarivillä on sinisten nuolinäppäinten keskellä syöttökenttä, jossa näkyy nykyinen sivu ja koko sanakirjan sivumäärä. **Sinisillä nuolinäppäimillä** pääset sanakirjan alkuun, sivun eteenpäin, sivun taaksepäin ja sanakirjan loppuun. **Vihreillä ympyrän sisällä olevilla nuolilla** pääset edelliseen ja seuraavaan näkymään (mikäli olet jo liikkunut sanakirjassa sivulta toiselle. Voit käyttää myös näppäimistöä (**Home, PgUp, PgDn, End**) tai rullahiirtä (säädä rulla vaihtamaan yksi sivu kerrallaan!) selaamiseen. *On tärkeää valita oikea ikkuna ennen kuin ryhtyy kelaamaan sivuja eteen- tai taaksepäin.* Jos kohdistin on Etsi PDF-hakupalkissa, hakutulokset kelaavat eivätkä sivut!

Sivuasetteluun säätö: Readerin oikeassa alareunassa tilarivillä on **sivuasetteluun painikkeet**. *Valitsemalla yksittäinen sivu -painikkeen voit tutkia sanakirjaa sivu kerrallaan, mikä on kätevää varsinkin,*

*mikäli Etsi PDF -ruutu on samalla auki; valitsemalla **aukeama** -painikkeen voit hyödyntää tehokkaasti koko ruudun kirjan katselussa. Sanakirjan oletuskatseluvaihtoehtona on **Sovita sivu**.*

*Erilaisten käyttötilojen pikanäppäimet: Painamalla **F8** saat työkalurivit näkyviin ja pois näkyvistä (oletusarvona työkalurivit eivät näy). Painamalla **Ctrl-F** saat Etsi PDF -ruudun näkyviin. Sen voit piilottaa näkyvistä **piilota** -painikkeella. Lisäksi siirtymällä sanakirjan etusivulle tulee Etsi PDF -ruutu aina näkyviin. Painamalla **Ctrl-L** saat koko näytön näkymän sanakirjaan eli vain itse kirjan teksti ja mahdollinen Etsi PDF -ruutu näkyvät isompana mustalla pohjalla. Tällöin voit vaihtaa sivua näppäimillä, hiiren rullalla sekä myös hiiren oikealla ja vasemmalla napilla. Koko näytön näkymästä pääset pois painamalla uudelleen **Ctrl-L** tai **Esc**. Sivua voit suurentaa **Ctrl+** -lyönnillä ja pienentää **Ctrl-** (= miinus tai yhdysviiva) -lyönnillä. Katso tarvittaessa tarkempia tietoja Adobe® Readerin ohjeen kohdasta **pikanäppäimet**.*

*Suurempi teksti heikkonäköisille: Jos teksti ei ole riittävän suurta, voit suurentaa sitä **Ctrl+** -lyönnillä niin suureksi, että se mahtuu juuri ruudun leveyteen ja valita lisäksi Readerin oikean alareunan tilariviltä sivuasetteluksi **jatkuvan**.*

Adobe® Readerin Etsi PDF -toiminto sanakirjassa

Kun sanakirjan sisältävä PDF-tiedosto avautuu näyttöön, oikealla on **Etsi PDF** -ruutu. Samoin jos siirryt sanakirjan ensimmäiselle sivulle, saat aina automaattisesti esille Etsi PDF -ruudun. Valitsemalla valikosta **Muokkaa, Etsi** tai painamalla **Ctrl-F** saat myös Etsi PDF -ruudun esille. Syöttämällä haluamasi tiedot kenttään **Mitä sanaa tai sanaryhmää haluat etsiä?** ja painamalla näppäimistöltä **Enter** tai hiirellä painiketta **Etsi** etsintä käynnistyy. Kun **Mistä haluat etsiä?** -kohdassa on valittu **Nykyisestä PDF-dokumentista** (oletusarvo), etsintä kohdistuu koko sanakirjan aineistoon. Voit rajata etsinnän tuloksia tehokkaasti kirjoittamalla etsintäkenttään jonkin sanaliiton tai rastimalla vaihtoehdon **Vain kokonaiset sanat** tai **Pienet/suuret [kirjaimet] huom[ioidaan]**. Etsi PDF -ruudun **Tulokset** -ikkunasta voit poimia etsinnän tuloksia hiirellä tai kelata niitä **nuoli-alas** ja **nuoli-ylös** -näppäimillä. Itse tekstissä voit myös liikkua tulos kerrallaan eteen- tai taaksepäin käyttämällä näppäimenlyönnejä **Ctrl-G** ja **Vaihto-Ctrl-G**. Etsintä toimii yhtä hyvin myös koko näytön näkymässä (**Ctrl-L**). Voit nopeuttaa etsintää joko rastimalla kohdan **Käytä pikaetsintää** (valikosta avautuvassa ruudussa **Muokkaa, Oletusarvot,**

Etsi) tai käyttämällä indeksiä (**Käynnistä-valikko, Ohjelmat, Lexitec, Käytä indeksiä aes2000**). Katso tarvittaessa tarkempia tietoja Adobe® Readerin ohjeen kohdasta **Adobe PDF -dokumenttien hakeminen**.

Lexitec PDF-sanakirjojen hakusanahaku

Normaalien Adobe® Reader -hakutoimintojen lisäksi *Lexitec* PDF-sanakirjoissa voi siirtyä suoraan tiettyyn hakusanaan tai tietyillä kirjaimilla alkaviin hakusanoihin kirjoittamalla hakusanan eteen **Etsi PDF** -ruudussa <, siis esimerkiksi **<computer** (tämä korvaa *Lexitec* PDF-sanakirjojen aiempien versioiden **ÿ**-hyppykoodin). Etsinnän tuloksena ovat kaikki computer-alkuiset hakusanat.

PDF-sanakirjan poisto koneesta

PDF-sanakirjan asennus voidaan purkaa *Windows*-ohjauspaneelin kautta: **Oma tietokone** (*My computer*), **ohjauspaneeli** (*Control Panel*), **Lisää/Poista sovellus** (*Add/Remove Programs*), **Lexitec Atk-englannin sanakirja 2000 1.3**. Mikäli PDF-sanakirjan uudelleenasetamisessa on ongelmia esimerkiksi käyttöjärjestelmän uudelleenasetuksen yhteydessä, ota yhteys tukeen: tuki@lexitec.fi

Merkinntät ja oikeinkirjoitus

Noudatettu englannin kielen oikeinkirjoitus perustuu pääsääntöisesti amerikkalaiseen käytäntöön. Poikkeavat brittiläiset muodot on säännönmukaisesti annettu. Tämän lisäksi on erilaiset englannin kielen oikeinkirjoitusvaihtelut pyritty ottamaan huomioon.

Suomen kielen lyhennesanoista suositaan asuja RAM-muisti ja LED-diodi. Näin sanoja on helppo taivuttaa ja muutoin sisältönsä salaava lyhennesana tulee helpommin ymmärrettäväksi.

Sanakirja-artikkelien rakenne

Sanakirja-artikkelin yleinen muoto ja typografia on seuraava:

hakusana vastine

Kieliopilliset, kielenkäyttö- ja aihepiirimerkinntät:

hakusana *adv* vastine

hakusana *Am* vastine

hakusana *Elektroniikka* vastine

Epäsäännöllisten verbien taivutus:

run {ran, run} ajaa

ajaa run {ran, run}

Epäsäännölliset monikkomuodot:
stylus {*pl myös styli*} piirrin; osoitinkynä

Oikeinkirjoitusvariantit:
database {*tai data base*} ajaa

Genetiivi- tai muu attribuutti:
hakusana vastine (, tietokoneen)
hakusana (, tietokoneen) vastine
Attribuutti kohdistuu vain sitä edeltävään sanaan.

Hakusanan kyseisen merkityksen selitys:
hakusana (*merkitys*) vastine

Kollokaatiot eli sanan kanssa yhteensopivat sanat:

hakusana vastine
hakusana vastine ⟨**hakusanakollokaatio**
vastinekollokaatio⟩

Adjektiivin yhteyteen sopivat substantiivit:

abnormal epänormaali ⟨**termination**
päättyminen⟩

Transitiivisen verbin objektit ja intransitiivisen verbin subjektit:

terminate I vt lopettaa ⟨**a program** ohjelman⟩
suoritus, päättää **II** vi päättyä ⟨ohjelma⟩

Foneettiset eli ääntämismerkinnät:
data ['deɪtə, 'dɑ:tə] vastine

Lyhennesanan aukiluettu muoto, jossa isoilla kirjaimilla osoitetaan mistä lyhennesana on muodostettu, tai sanan alkuperä eli etymologia:

hakusana [= selitys] vastine

hakusana vastine [= selitys]

Selitys kohdistuu vain sitä edeltävään sanaan.

ctrl key [= ConTRoL 'hallinta'] ctrl-näppäin

C [= Bell-laboratorioiden B-kieltä seurannut kieli]

C-kieli

Käsitteen määritelmä:

hakusana vastine [:= määritelmä]

hakusana [:= määritelmä] vastine

Määritelmä kohdistuu sekä hakusanaan että vastineeseen määritelmän paikasta riippumatta.

Jos hakusana ja vastine ovat samat, voidaan eri määritelmät yhdistää samoihin sulkeisiin:

hakusana [:= 1) ensimmäinen määritelmä;

2) toinen määritelmä] vastine

Määritelmään voidaan lisätä aihepiiri eli ala:

hakusana [:= ala: määritelmä] vastine

Määritelmään voidaan lisätä pilkun jälkeen esimerkki tai synonyymi yms:

hakusana vastine [:= määritelmä, esimerkki]

hakusana vastine [:= määritelmä, sama kuin synonyymi]

Selventävät kommentit eli lisäykset, jotka eivät ole

määritelmiä:

Tavallinen kommentti kohdistuu sitä edeltävään sanaan:

hakusana vastine (* kommentti)

hakusana (* kommentti) vastine

Kaksoispisteellä varustettu kommentti kohdistuu vain sitä seuraavaan sanaan:

hakusana (* kommentti:) vastine

Englannin substantiivien luokat

Isg taipumaton yksiköllistä verbiä vaativa luvuton substantiivi, esimerkiksi: furniture, underwear, software, mathematics, diagnostics, circuitry

Isgpl taipumaton yksiköllistä tai monikollista verbiä vaativa luvullinen substantiivi, esimerkiksi: means, series, sheep

Ipl taipumaton monikollista verbiä vaativa luvullinen substantiivi, esimerkiksi: people, politics, computer graphics, mnemonics

V taipuva substantiivi (tavanomaisen monikon saava substantiivi); merkintää käytetään vain jos sama hakusana kuuluu useisiin eri luokkiin

Sanakirjassa käytetyt lyhenteet — Abbreviations used in the dictionary

<i>a</i>	adjektiivi/adjective
<i>adv</i>	adverbi/adverb
<i>Am</i>	amerikanenglantia/American usage
<i>Brit</i>	brittienglantia/British usage
<i>Ipl</i>	taipumaton monikollista verbiä vaativa luvullinen substantiivi/invariable and essentially countable noun with a plural verb
<i>Isg</i>	taipumaton yksiköllistä verbiä vaativa luvuton substantiivi/invariable and un- countable noun with a singular verb
<i>Isgpl</i>	taipumaton yksiköllistä tai monikollista verbiä vaativa luvullinen substantiivi/ invariable countable noun with a singular or plural verb
<i>pl</i>	monikko/plural
<i>s</i>	substantiivi/noun
<i>s-adv</i>	sija-adverbi/case adverb
<i>sg</i>	yksikkö/singular
<i>V</i>	taipuva substantiivi/variable noun
<i>vi</i>	intransitiivinen verbi/intransitive verb
<i>vt</i>	transitiivinen verbi/transitive verb

yhd yhdyssanoissa/in compounds
yl yleensä, yleismerkityksessä/
in general, in nonspecialized usage

Merkit — Signs

* ei-muodollista kieltä/informal
° muodollista kieltä/formal
™ toimi- tai tuotenimi/tradename
(company or product name)
≍ vino kaksoistavuviiva sanaan
kuuluvan tavuviivan merkinä/
slanted double hyphen to indicate
where a hyphen would normally be
present

Varoitus: Tavaramerkki- ja muu käyttörajoitus voi olla voimassa. Kaikki toimi- ja tuotenimet kuuluvat oikeudenomistajilleen. Suojatun nimen lailliseen asemaan ei vaikuta se, onko se varustettu tässä sanakirjassa ™-rajoitusmerkillä vai ei. Tuotemainintoja ei tule käsittää kyseisten tuotteiden suositteluksi.

Caution: Trademark or other restrictions may apply. All tradenames belong to their respective holders. The legal status of any proprietary name is not affected by its appearance in this dictionary with or without the restrictive ™ sign. Product mentions cannot be construed as endorsements of those products.

SI-järjestelmän etuliitteet — SI prefixes

etuliite	etuliite	lyhenne		perusyksikköinä
suomeksi	englanniksi	<i>abbreviation</i>		<i>basic units</i>
<i>Finnish</i>	<i>English</i>		kerroin	
<i>prefix</i>	<i>prefix</i>		<i>coefficient</i>	
tera-	tera-	T	10^{12}	1 000 000 000 000
giga-	giga-	G	10^9	1 000 000 000
mega-	mega-	M	10^6	1 000 000
kilo-	kilo-	k	10^3	1 000
hecto-	hecto-	h	10^2	100
deka-	deka-	da	10	10
desi-	deci-	d	10^{-1}	0,1
sentti-	centi-	c	10^{-2}	0,01
milli-	milli-	m	10^{-3}	0,001
mikro-	micro-	μ	10^{-6}	0,000 001
nano-	nano-	n	10^{-9}	0,000 000 001
piko-	pico-	p	10^{-12}	0,000 000 000 001
femto-	femto-	f	10^{-15}	0,000 000 000 000 001
atto-	atto-	a	10^{-18}	0,000 000 000 000 000 001

A

ABC FlowcharterTM [:= vuokaavioidenluonti-ohjelma; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: Micrografx]

ABI [= Application Binary Interface] ABI-liittymä [:= Unix järjestelmä V versio 4 : järjestelmän ja käännettyjen ohjelmien välinen binääri-sovellusliittymä, vertaa *BCS*]

ABIOS [= Advanced BIOS] [:= PS/2TM-sarjan koneiden monitehtävöintiä ja prosessorin eri toimintatiloja tukemaan tarkoitettu BIOS, kehittynyt BIOS, vertaa *CBIOS*]

abort *vt* keskeyttää (toiminto, ohjelma)

absolute absoluuttinen (osoite, sektori, koodi, asemointi, viite)

AC [= Alternating Current] vaihtovirta

AC-powered [= Alternating Current] vaihtovirtakäyttöinen (tietokone)

AC wall outlet [= Alternating Current] vaihtovirtaseinäkosketin

accelerator [= keyboard accelerator ”näppäimistökiihdytin”] pikanäppäin [:= ohjelmointitermi: ohjelman käyttöliittymän suoraan valittava (valikot ohittava) näppäin(yhdistelmä)]

accelerator board {tai **accelerator card**} **1** [= video acc. b.] näyttökiihdytinkortti [:= näytönpäivitystä nopeuttava edullinen näyttökortti, vertaa *coprocessor video board*] **2** [= computer acc. b.] kiihdytinkortti [:= tehokkaamman prosessorin sisältävä lisäkortti]

AccessTM [:= tietokantaohjelma; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: Microsoft]

access I *Isg* pääsy [:= tietoihin käsiksi pääseminen] **II** *V* käynti (* *levyllä tai muistissa*), haku (* *levyltä tai muistista*) **III** *vt* käydä ⟨**a file/a database/a record** tiedostossa/tietokannassa/tietueessa⟩ [:= lukea (ja/tai muuttaa) tiedoston jne tietoja]; käyttää ⟨**a mainframe/a printer** suuren koneen/kirjoittimen⟩ resursseja ■ **access denied** (* *DOS-sanoma*) pääsy eväty ■ **restricting access to government computer networks has been proposed as a solution to the problem of hacking** valtion tietokoneverkkoihin pääsyn rajoittamista on esitetty ratkaisuna hakkeroinnin ongelmaan ■ **user access to computer files is governed by BIOS password support** käyttäjän pääsyä tietoko-

neen tiedostoihin säädellään BIOS-salasanaohjelmistotuen avulla ■ **a C program can access a variable by referring to its address, that is, through pointers** C-kielinen ohjelma pääsee käsiksi muuttujaan viittaamalla sen osoitteeseen, siis osoittimien välityksellä ■ **the program downloads automatically all fonts accessed in the file** ohjelma lataa kaikki fontit, jotka on otettu tiedostossa käyttöön, automaattisesti tietokoneelta kirjoittimelle ■ **the mainframe is accessed through time sharing** isoon tietokoneeseen päästään osituskäytön välityksellä ■ **companies and individuals can now access databases containing huge amounts of information** yritykset ja yksityishenkilöt voivat nykyään suorittaa hakuja valtavia määriä tietoja sisältävistä tietokannoista

access arm hakuvarsi

Accessories group lisäohjelmien ryhmä [:= Windows: Windows-apuohjelmien ryhmä joka sisältää kellon, laskimen, kalenterin, muis-tion, kortiston, PIF-editorin ja makrotallen-timen]

access server pääsypalvelin [:= palvelinkone joka huolehtii pääsystä yleisestä puhelinver-kosta lähiverkkoon]

access time pääsyaika [:= tietoihin käsiksi-

pääsyn vaatima aika, haku aika]

accidental vahingossa tapahtuva (erasure pois pyyhkiminen; deletion poisto)

accounting package kirjanpito-ohjelmisto [:= ohjelmistopaketti liikekirjanpidon hoitamiseksi tietokoneella]

AccuCobolTM [:= Cobol-kääntäjä; käyttöympäristöt: DOS, OS/2, Unix, VMS; valmistaja: AccuCobol]

accumulator akkumulaattori [:= tietokoneen keskusyksikön loogis-aritmeettisen yksikön osa johon kerätään laskutoimitusten kumulatiivisia välisummia]

AccuPageTM [:= 1) skannausta varjostetuilta alustoilta tai tummilta pohjilta helpottava ohjelmisto (tekniikka); 2) tähän tekniikkaan perustuva tekstintunnistusapuohjelma; käyttöympäristöt: Windows, Macintosh; valmistaja: Hewlett-Packard]

ACE [= Advanced Computing Environment] [:= parinkymmen tietokonevalmistajan (mm. Acer, Adaptec, Compaq, Control Data, Digital, Microsoft, MIPS, NEC, Olivetti, Prime, SCO, Siemens, Silicon Graphics) avoin käyttöjärjestelmästandardi Unix- ja OS/2-käyttöjärjestelmien käyttämiseksi Intel'in sekä RISC-prosessoreihin perustuvissa järjestelmissä]

acknowledge *vt* kuitata ■ **the network node acknowledges receipt of a packet** verkon solmu kuittaa paketin vastaanotetuksi

acknowledgement kuittaus [:= tiedonsiirron onnistumisen tai epäonnistumisen varmentava lähettäjälle suunnattu signaali]

acoustic coupler akustinen modeemi [:= modeemi joka liitetään suoraan puhelimen luuriin sovitinkappaleen avulla]

ACT!TM [:= liikeyhteyskontaktien hallinta-ohjelma; käyttöympäristöt: DOS, Windows; valmistaja: Symantec]

action bar toimintopalkki [:= graafisissa käyttöliittymissä: pääpalkkivalikko]

activate *vt* käynnistää ⟨ohjelma, toiminto, valikko⟩

active aktiivinen ⟨tiedosto, ikkuna, solu, koodisivu, prosessi⟩ [:= esillä oleva, käsillä oleva, käytössä oleva]

active-matrix TFT display [= Thin-Film Transistor] aktiivimatriisiohutkalvotransistorinäyttö [:= erillisistä valaisevista transistoreista koostuva näyttöruutu, ensimmäisten tullessa markkinoille 1992 lähes miljoona erillistä transistoria käsittävä litteä näyttö]

active partition aktiivinen käynnistyspartitio

ActiveX controls *pl* ActiveX-hallintasovel-

lukset [:= avustavat vuorovaikutteiset Microsoft-OLE-pienoissovellukset]

activity toiminta (, suurkanneen, verkon)

ActorTM [:= oliosuuntautunut sovelluskehitin; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: White-water Group]

actual argument varsinainen argumentti [:= argumentti jolla toimitukset suoritetaan, vastakohtana *dummy argument* eli sijaisargumentti]

Ada [= Ada, naisen nimi] [:= eräs Pascaliin pohjautuva ohjelmointikieli; Yhdysvaltain puolustusministeriön virallisesti hyväksymä yleisohjelmointikieli]

adapter {*tai* **adaptor**} sovitin [:= laite jonka avulla kaksi tai useampia laitteita liitetään toisiinsa]

adapter board {*tai* **adapter card**} sovitinkortti

ADC [= Analog-to-Digital Converter] AD_z muunnin [:= laite joka muuttaa analogisen signaalin digitaaliseksi]

addend *Matematiikka* yhteenlaskettava

adder yhteenlaskin, summain [:= laite joka laskee lukuja yhteen]

add-in board [= add 'lisätä' + in 'sisään'] lisäkortti (, tietokoneen sisään asennettava)

addition *Matematiikka* yhteenlasku

additional characters *pl* lisämerkit

add-on board [= add 'lisätä' + on '(olemas-
saolevan rungon) päälle'] lisäkortti (, jälkeen-
päin lisättävä)

add overflow yhteenlaskusta johtuva tilan-
ylitys

address **I** *s* osoite (, muisti-) [:= luku joka
ilmoittaa tietyn muistin kohdan sijainnin] **II** *vt*
viitata ■ **a C program can access a variable
by referring to its address, that is, through
pointers** C-kielinen ohjelma pääsee käsiksi
muuttujaan viittaamalla sen osoitteeseen, siis
osoittimien välityksellä ■ **memory is address-
ed by a combination of a segment value and
a relative offset** muistiosoitteisiin viitataan
segmenttiarvon ja siihen liittyvän suhteellisen
siirtymän avulla ■ **the array is addressed
indirectly with a pointer variable** matriisiin
viitataan epäsuorasti osoitinmuuttujalla ■ **new-
er processors can address more memory
than older models** uudemmat prosessorit pys-
tyvät hallitsemaan useampia muistiosoitteita
kuin vanhat mallit

addressable memory osoitteiden kautta suo-
raan hallittavissa oleva muisti

address bus osoiteväylä [:= kanava jonka
kautta lähetetään muistin ja syöttö-tulostus-
laitteiden osoitetietoa]

addressing osoitteenmuodostus(tapa)

address-of operator osoiteoperaattori (, C-kielen) [:= &-operaattori joka antaa sen operandin koneosoitteen arvon vakiona]

adjacent viereinen ⟨pikseli⟩

adjust *vt* säätää (oikeaksi), korjata ⟨**the contrast** kontrasti⟩; sovittaa ⟨**character size** merkkien koko⟩ oikeaksi

adjustable säädettävissä oleva ⟨**viewing angle** katselukulma⟩

adjustment 1 säätäminen 2 säätö, säätölaite, säätökytkin

administrative data processing hallinnollinen tietojenkäsittely

Adobe AcrobatTM [:= elektronisten asiakirjojen vaihtoa tukevia ohjelmia; käyttöympäristöt: Windows, DOS, Macintosh, Unix; valmistaja: Adobe]

Adobe Design CollectionTM [:= julkaisuohjelmakokoelma, joka sisältää ohjelmat: InDesign, Photoshop, Illustrator, Acrobat; käyttöympäristöt: Macintosh, Windows; valmistaja: Adobe]

Adobe Type LibraryTM [:= Type 1 -fonttikirjasto (saatavana levykkeillä tai CD-levynä); käyttöympäristöt: Macintosh, Windows, OS/2; valmistaja: Adobe]

Adobe Type Manager™ [:= kirjoitin- ja näyttöfonttijärjestelmä sekä Courier, Helvetica, Symbol ja Times Type 1 -fontit; käyttöympäristöt: Macintosh, Windows; valmistaja: Adobe]

ADP [= Automatic Data Processing] automaattinen tietojenkäsittely

adult software nakuohjelmat (* *eufemismi porno-ohjelmistoille*)

advanced kehittynyt ⟨kieli; menetelmä⟩

Advanced Micro Devices™ [:= yhdysvaltalainen mikroprosessori- ja komponenttivalmistaja]

advanced user pitkällä oleva käyttäjä [:= asiantunteva ohjelman tai laitteen käyttäjä]

AFE [= Apple File Exchange 'Apple-tiedostonvaihto'] [:= Macintosh-apuohjelma jonka avulla voidaan kopioida tietoja DOS-levykkeeltä Macintoshiin]

After Dark™ [:= näytönsäästäjä; käyttöympäristöt: DOS, Windows, Macintosh; valmistaja: Berkeley Systems]

AI [= Artificial Intelligence] tekoäly

aid 1 *Isg* apu **2** *V* apuneuvo [:= menetelmä, instrumentti, kirjallisuus yms jota käytetään apuna]

AI file format [= Adobe Illustrator] AI-tiedos-

tomuoto [= AdobeTM IllustratorTM-grafiikka-tiedostomuoto]

airbrush aerografi [= piirto-ohjelman aerografia (ilmaretussiruiskua) simuloiva piirto-toiminto]

air-cooled ilmajäähdytteinen ⟨laite⟩

air cooling ilmajäähdytys

AIXTM [= Advanced Interactive Executive 'kehittynyt vuorovaikutteinen ohjelmanajojärjestelmä'] [= IBM:n versio UNIX-käyttöjärjestelmästä]

AIX PS/2TM [= IBM PS/2-koneille sovitettu POSIX-standardin mukainen System V.2 ja BSD 4.3 perustuva Unix-tyyppinen moniajo-käyttöjärjestelmä]

algebraic algebrallinen ⟨yhtälö, malli⟩

Algol [= ALGOritmic Language 'algoritmi-kieli'] [= eräs matemaattinen ohjelmointikieli]

algorithm algoritmi [= monivaiheisen tietojenkäsittelytehtävän äärellisestä määrästä toimituksia koostuva ratkaisumenetelmä]

algorithmic complexity algoritminen monimutkaisuus [= tehtävän ratkaisualgoritmin suhteellinen monimutkaisuus tai helppous]

algorithmic hyphenation algoritminen tavutus [= tavutus sääntöjen avulla, vastakohta *dictionary hyphenation*, sanakirjativutus]

alias 1 alias [:= Macintosh (järjestelmä 7.0): ohjelman tai asiakirjan toisinto(ikoni) joka mahdollistaa sen sijoittamisen eri paikkoihin silti sitä fyysisesti kahdentamatta, vertaa OS/2:n *shadow*, varjo ja Windows 95:n *shortcut*, ”oikopolku”] **2** alias(nimi) [:= toinen nimi, esim. tietokannan toinen nimi]

aliasing epätasaisuuden hyväksyminen [:= epätasaisen kuvion (esim. vinoviivan) näyttäminen täydellisen sijasta näyttötarkkuudesta johtuen] (* *vertaa* antialiasing)

align *vt* kohdistaa ⟨komponentti, tekstiä, kuvio; data tietoa⟩ ■ **the pins must be aligned before you press the module into place** piikkien on oltava oikein kohdistetut ennen kuin painat modulin paikoilleen

aligner kohdistuslaite (, komponenttien)

alignment kohdistaminen (, komponenttien, tekstin)

alignment type alkuosoitteen kerrannaistyyppi (, segmentin) [:= linkkerin luoma segmentti-kohtainen ohjelmasegmentin alkuosoitteen kerrannaistyyppi, esim. tavu, sana, kappale tai sivu eli 1, 2, 16 tai 256 tavua]

allocate *vt* allokoida, varata ⟨**storage to a program routine** muistia ohjelmarutiinille⟩ ■ **the number of clusters allocated to the file is**

too large tiedostolle varattujen sektoriryhmien määrä on liian suuri

allocation allokointi [:= (levytilan tai muistin) varaaminen tiettyä tarkoitusta varten]

allocation unit allokointiyksikkö, varausyksikkö [:= kerrallaan varattava tietyn tavumäärän kokoinen levyn osa, sama kuin *cluster*, sektoriryhmä]

Alpha™ chip Alpha™-siru [:= DEC™:in 64 bitin RISC-mikroprosessori]

alpha copy alfa-kappale (* *ohjelmasta*)

Alpha Four™ [:= tietokantaohjelma; käyttöympäristö: DOS; valmistaja: Alpha]

alphanumeric aakkosnumeerinen (<**sign** merkki; **terminal** pääte) [:= aakkosista ja numeroista koostuva; aakkosia ja numeroita esittämään pystyvä]

alpha version alfaversion [:= ohjelman tai laitteen ensimmäinen toimiva testausversio valmistajan omaan käyttöön, vertaa *beta version*, beetaversio]

Altamira Composer™ [:= oliotyypinen bittikarttakuvanluonti- ja käsittelyohjelma; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: Altamira Software]

alter *vt* muuttaa (<tekstiä, tiedostoa, arvoa)

alternate input devices vaihtoehtoiset syöttö-

laitteet [:= näppäimistön ohella käytettävät syöttölaitteet: hiiri, koordinaatinlukija, kosketusnäyttö yms]

alternating current *Sähköoppi* vaihtovirta

alt key [= ALternate 'vaihtoehtoinen'] alt-näppäin [:= näppäin jota painamalla saadaan esille näppäimistön alt-taso]

ALU [= Arithmetic-Logic Unit] aritmeettislooginen yksikkö [:= tietokoneen keskusyksikön aritmeettis-loogisia laskutoimituksia suorittava osa]

aluminum *Am* {**aluminium** *Brit*} alumiini [:= eräs alkuaine, lyhenne: Al]

amber-phosphor monitor keltaruskeafosforimonitori [:= keltaiset kirjaimet ruskealla pohjalla näyttävä katodisädeputkinäyttölaite]

AMDTM [= Advanced Micro Devices] [:= yhdysvaltalainen mikroprosessori- ja komponenttivalmistaja]

AmigaDOSTM [:= Commodore-Amigan monitehtävöintikäyttöjärjestelmä]

Ami ProTM [:= tekstinkäsittelyohjelma; käyttöympäristöt: Windows, OS/2; valmistaja: Lotus]

ammeter ampeerimittari [:= virran voimakkuutta ampeereissa mittaava laite]

ampersand et-merkki [:= &-merkki; myös C-kielen osoiteoperaattori]

amplifier vahvistin [:= yksisuuntainen laite joka vahvistaa siihen syötetyn signaalin tai jännitteen]

analog {*Brit myös: analogue*} analoginen <device/data/signal laite/tiedot/signaali> [:= vastaava, ei-digitaalinen, esim. analoginen mittauslaite antaa jatkuvasti mitattavaa ilmiötä vastaavan mittaustuloksen]

analog monitor analoginen monitori [:= analogisia näyttösignaaleja käyttävä näyttö, esim. VGA-näyttö]

analysis 1 analyysi (, tietojen, tarpeiden) **2** *Isg* atk-suunnittelu

analyst atk-suunnittelija [:= suunnittelija joka analysoi tarpeet ja tavoitteet ja suunnittelee atk:n keinot niihin pääsemiseksi, erotukseksi ohjelmoijasta joka toteuttaa ohjelman käytännössä]

analyze {*Brit myös: analyse*} *vt* analysoida <tietoja, tarpeet>

analyzer analysaattori; analysointilaitte; analysointiohjelma

AND *Logiikka* JA [:= looginen konnektiivi jonka totuusehto on seuraava: P JA Q on tosi jos ja vain jos P on tosi ja Q on tosi]

AND gate JA-portti [:= elektroninen piiri joka simuloi loogista JA-operaatiota]

angle brackets *pl* kulmasulut [:= merkit: < ja >]
Animation WorksTM [:= monimedia-animaatio-sovelluskehitin; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: Gold Disk]
Animator (Pro)TM [:= animaatio-sovelluskehittäjä; käyttöympäristöt: DOS, Windows; valmistaja: Autodesk]
anneal *vt* hehkuttaa [:= jälkikuumentaa aineen rakenteen muuntamiseksi tai parantamiseksi]
annotate *vt* varustaa kommentteilla (asiakirja, tiedosto)
annotation kommenttien laadinta
anonymous FTP anonyymi-FTP [:= tiedoston siirto ilman käyttäjätiliä]
ANSI [= American National Standards Institute] [:= Yhdysvaltojen kansallinen standardisointiinstituutti]
ANSI C draft standard ANSI-C-standardiluonnos [:= C-kielen standardisointiyrittäminen ANSI:n toimesta]
ANSI compatibility ANSI-yhteensopivuus (, C-kääntäjän)
ANSI-compatible C compiler ANSI-standardin mukainen C-kääntäjä
ANSI escape sequence ANSI-escapemerkkijono [:= ohjausmerkkijono jota käytetään DOS-näyttöruudun ja -näppäimistön hallin-

nassa ANSI.SYS-laiteohjaimen avulla]

ANSI standard [= American National Standards Institute] ANSI-standardi [:= useita merkittäviä atk-alan standardeja, esim. Windows-standardimerkistö, C-kääntäjien yhteensopivuusstandardi]

ANSI string ANSI-merkkijono

ANSI.SYS [:= DOS: näytön ja näppäimistön räätälöityä hallintaa tukeva ajuri; sijainti: \DOS]

antenna coil antennikäämi (, digitointikynän)

antenna grid antenniristikko (, digitointilaudan)

antialiasing epätasaisuuksien kompensointi [:= näyttötarkkuudesta johtuvien kuvion (esim. vinoviivan) epätasaisuuksien vähentäminen] (* *vertaa aliasing*)

AntivirusTM [:= virussuojausohjelma; käyttöympäristöt: DOS, Windows; valmistaja: Central Point Software]

antivirus software *Isg* virussuojausohjelmat

API [= Application Programming Interface] API(-liittymä), sovellusohjelmointiliittymä, ”sovellusohjelmointirajapinta” (* *jonkin verran käytetty technospeak-termi, rajapinta kuuluu paremmin elektroniikkaan, ei ohjelmointiin*) [:= ohjelmiston standardisoitu tiettyjä ominaisuuksia]

sia tukeva ohjelmointiliittymä, esimerkiksi 16-bitin ja 32-bitin Windows-API]

APL [= "A Programming Language", usein esitetty lyhenteen tulkinta] [:= eräs teknis-tieteellinen ohjelmointikieli]

app* [= APPLication] sovellus

apparent näennäinen ⟨nopeus, teho⟩

APPC [= Advanced Program-to-Program Communications 'kehittynyt liikennöinti ohjelmasta-ohjelmaan'] [:= IBM:n protokolla jolla voidaan liittää suurkanne- ja PC-sovelluksia samassa Token-Ring-verkossa]

appear *vi* tulla esiin ■ **prompts that appear on-screen** ruudulle tulevat kehoitteet

append *vt* liittää loppuun ⟨**a record** tietue, **a text block** tekstilohko, **a file** tiedosto)⟩

APPEND.EXE [:= DOS: ohjelmien etsimien datatiedostojen hakupolkua laajentava komento (normaalisti datatiedostot löytyvät vain nykyhakemistosta); sijainti: \DOS]

Apple Computer^{TN} [:= yhdysvaltalainen tietokonevalmistaja: Macintosh- ja PowerPC-koneita, oheislaitteita]

Apple File Exchange [= 'Apple-tiedostonvaihto'] [:= Macintosh-apuohjelma jonka avulla voidaan kopioida tietoja DOS-levykkeeltä Macintoshiin]

AppleGarden Ompputarha [:= fiMUG:in sähköposti]

apple menu omenavalikko [:= Macintosh-koneissa: omenasymbolin näköinen ruudun vasemman yläkulman järjestelmävalikko, räätälöitävissä käyttöjärjestelmä 7- :n alaisuudessa käsittämään omenavalikkokansioon vedetyt sovellukset ja asiakirjat]

AppleScriptTM [:= Applen sovellusmakrokieli]

AppleShareTM [:= Applen verkko-ohjelmisto]

applet (käyttöjärjestelmän mukana tuleva, Java-) piensovellus, pienoissovellus, minisovellus

AppleTalkTM [:= Applen verkkoprotokollajärjestelmä]

application sovellus, sovellutus

application-development environment sovelluskehitysympäristö [:= sovelluskehitystyökalujen muodostama työskentely-ympäristö]

application-development tools *pl* sovelluskehitystyökalut [:= ohjelmatyökalut joiden avulla voidaan helpottaa ja nopeuttaa räätälöityjen sovellusohjelmien luomista]

application framework sovelluskehys (* *olio: ohjelmointipaketin osana*)

application generator sovelluskehitin [:= ohjelmisto jonka avulla voidaan helpottaa ja

nopeuttaa räätälöityjen sovellusohjelmien luomista]

application icon sovellusikoni [:= Windows: ikoniksi pienennetyin käynnissä olevan sovelluksen ikoni (kuva) näytöllä]

application layer sovelluskerros [:= OSI-mallin kerros numero 7: verkkokäyttöjärjestelmän ja sovellusohjelmien sovittaminen yhteen]

application package sovellusohjelmapaketti

application program sovellusohjelma

application programmer sovellusohjelmoija

application programming sovellusohjelmointi

Applications group sovellusten ryhmä [:= Windows: itsenäisten Windows-sovellusohjelmien ryhmä]

application shortcut key sovelluspikanäppäin [:= Windows: pikanäppäinyhdistelmä joka tuo etualalle tietyn sovelluksen]

application-specific code *Isq* sovelluskohdainen ohjelmakoodi [:= ohjelman keskeisistä rutiineista muodostuva ohjelmakoodi, vertaa *overhead code*, yleisluontoinen ohjelmakoodi]

application-specific macro sovelluskohtainen makro [:= yhden sovelluksen tuntema makro, verrattuna yleisiin makroihin (*global macros*) esim. Windowsissa]

applications programmer sovellusohjelmoija

applications programming sovellusohjelmointi

applications software *Isg* sovellusohjelmistot

Application StudioTM [:= resurssieditoriohjelmisto (ohjelmointikielituotteiden mukana); valmistaja: Microsoft]

application swap file sovelluksen vaihdannaistiedosto [:= Windows: väliaikaissiirtotiedosto joka tallettaa väliaikaisesti ei-Windows-sovelluksen sisällön siirryttäessä siitä muihin ohjelmiin (poistamatta kyseistä sovellusta muistista), vertaa *swap file*]

application window sovellusikkuna [:= Windows: ajettavan sovelluksen varaama pääikkuna näytöllä]

ApproachTM [:= tietokantaohjelma; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: Lotus]

APPS.INF [:= DOS-sovelluksien käynnistystietoja sisältävä PIF-tiedostojen luontia tukeva datatiedosto Windows 3.1:ssä; sijainti: \WINDOWS\SYSTEM]

AR [= Artificial Reality] tekotodellisuus [:= tietokoneella tuotettu todellisuus, esimerkiksi sotilaskäyttöön luodut lentosimulaattorit tai taide-elämyskokeilut; tekotodellisuudessa (keksijänsä Myron Kruegerin mukaan) ei ko-

rosteta sensorisia apuvälineitä kuten läheisessä käsitteessä *virtual reality*, virtuaalitoellisuus]

arc *yl, Matematiikka* kaari

ArcadeTM [:= videopelihalliohjelmanpaketti; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: Microsoft]

Archie [:= Internet-verkon client/server-tietokantaohjelma joka käy läpi verkon käyttöpaikat kuukausittain; käyttäjät voivat hakea tietoa client-tekstinhakusovelluksena]

architect arkkitehti ■ **von Neumann was one of the main architects of modern computing devices** von Neumann oli eräs modernien laskentalaitteiden pääarkkitehdeista

architecture rakenne(tyyppi), arkkitehtuuri (, tietokonejärjestelmän, verkon)

archival disk arkistointilevy

archival tape arkistointinauha

archive *vt* arkistoida ⟨**a file** tiedosto⟩ [:= siirtää arkistointia varten varatulle tietovälineelle, joko muuttumattomana tai tiivistettynä]

archive bit arkistointibitti ■ **when you modify a file, DOS sets the archive bit, and when you back up the file, DOS resets the archive bit** kun muutat tiedostoa, DOS asettaa arkistointibitin päälle, ja kun varmistat tiedoston backup-ohjelmalla, DOS nolaa arkistointibitin

archived arkistoitu ⟨tiedosto⟩

archives *pl* arkistot, arkisto ■ **traditional or computerized archives** perinteiset tai tietokoneistetut arkistot

archiving arkistointi

archiving system (* *myös ei-atk-merkityksessä*) arkistointijärjestelmä

area 1 (* *erityisesti useissa atk-alan sanallistoissa*) alue; osa; vyöhyke **2** pinta-ala **3** ala, aihepiiri

areal density tiheys pinta-alayksikköä kohti (, kovalevyn)

argument 1 *Matematiikka* argumentti (, funktion) [= vapaa muuttuja] **2** *Ohjelmointi* argumentti [= parametri]

ArialTM [= Windows 3.1TM:n mukana toimitettava MonotypeTM:n TrueTypeTM-kirjasinlaji joka muistuttaa HelveticaTM-kirjasinlajia]

arithmetic 1 aritmetiikka **2** laskenta, laskeminen (* *synonyymi sanalle computing*)

arithmetic-logic unit [= ALU] aritmeettis-looginen yksikkö [= tietokoneen keskusyksikön aritmeettis-loogisia laskutoimituksia suorittava osa]

arithmetic operation aritmeettinen laskutoimitus (* *verrattuna bittilaskutoimituksiin yms*)

arithmetic operator aritmeettinen operaattori
array *Matematiikka, Elektroniikka* matriisi [:= rivien ja sarakkeiden avulla määritelty tai järjestetty kokonaisuus]
array indexing matriisin indeksointi
array subscript matriisin alaindeksi
arrow keys *pl* nuolinäppäimet ■ **program functions are initiated by using the arrow keys to select the function and then pressing enter** ohjelman toiminnot käynnistetään käyttämällä nuolinäppäimiä toiminnon valitsemiseksi ja sitten painamalla enteriä
artificial intelligence tekoäly [:= ihmisen päättelytoimintaa matkiva koneellinen toiminta]
artificial-intelligence research tekoälytutkimus
artificial life tekoelämä [:= itseään muistuttavia loogisesti jäsenyneitä uusia järjestelmiä tuotava järjestelmä (von Neumann)]
artificial reality tekotodellisuus [:= tietokoneella tuotettu todellisuus, esimerkiksi sotilaskäyttöön luodut lentosimulaattorit tai taide-elämyskokeilut; tekotodellisuudessa (keksijänsä Myron Kruegerin mukaan) ei korosteta sensorisia apuvälineitä kuten läheisessä käsitteessä *virtual reality*, virtuaalitodellisuus]

Arts & LettersTM [= grafiikankäsittelyohjelma; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: Computer Support Corporation]

artwork *Isg* grafiikka (* kirjapainoalan merkkitysten lisäksi myös piirimaskigrafiikka)

AS/400TM [= Application System/400 'sovellusjärjestelmä/400'] [= eräs IBM:n 48-bittinen minikonejärjestelmä]

ascender *Fontit* nouseva osa (, merkin) [= fontin x-korkeuden ylittävä kirjainmerkin osa, esim. f-kirjaimen yläosa]

ascending order *Lajittelu (Tietokannat yms)* nouseva järjestys [= merkistön merkkien lajittelujärjestys merkin järjestysnumeron mukaan kasvavaan numerojärjestykseen, esim. ASCII-järjestykseen]

ASCII [æski:] [= American Standard Code for Information Interchange 'amerikkalainen tiedonvaihdon standardikoodi'] [= 1) 7 bitin koodi ja 128 merkin merkistö; 2) nykyään yleisimmin: 8 bitin koodi ja 256 merkin merkistö eli ns. IBM PC ASCII (perinteinen ASCII vastaa koodisivua 437)]

ASCII character generator ASCII-merkkikehitin [= ASCII-merkit luova laite-ohjelmajärjestely, esim. näyttötekniologiassa tai kirjoittimissa]

ASCII character set ASCII-merkistö

ASCII code ASCII-koodi

ASCII file ASCII-tiedosto [:= vain ASCII-merkkejä sisältävä tiedosto]

ASCII format ASCII-muoto [:= vain ASCII-merkkejä sisältävä tiedontalletusmuoto]

ASCII machine ASCII-kone

ASCII terminal ASCII-pääte (, suurkanneen)

ASCII text file ASCII-tekstitiedosto [:= vain ASCII-merkkejä sisältävä tekstitiedosto]

ASCIIZ string [= ASCII + Zero] ASCIIZ-merkkijono [:= ASCII-merkeistä koostuva merkkijono joka päättyy nollamerkkiin eli ASCII 0:aan, esim. C-kielessä]

askSAMTM [:= tekstietokantaohjelma; käyttöympäristöt: DOS, Windows; valmistaja: askSAM]

AspenTM [:= Computer Associates'in Windows-olio-Clipperin (CA-Visual Objects) koodinimi]

ASPI [= Advanced SCSI Programming Interface] [:= AdaptecTM:in SCSI-laiteliitäntästandardi]

assembler 1 assembler-ohjelmointikieli, symbolinen konekieli **2** kokoonpanija, kokoonpanotyöntekijä

assembler program assembler-ohjelma, symbolisella konekielellä kirjoitettu ohjelma

assembly 1 kokoaminen (, osien) **2** kokonaisuus, osista koottu moduli **3** assembler-ohjelman kokoaminen

assembly language assembler-ohjelmointikieli, symbolinen konekieli [:= koneenläheinen ohjelmointikieli jossa varsinaisesta konekielistä poiketen kaikki operaattorit ja operandit esitetään helppoina niminä, data voidaan esittää oktaali-, desimaali- tai merkkijonomuodossa, ajonaikaiset muistitilanvaraukset ovat mahdollisia sekä ohjelma voidaan listata ja varustaa kommentteilla]

assembly-language programming assembler-ohjelmointi

assembly-language program assembler-ohjelma, symbolisella konekielellä kirjoitettu ohjelma

assembly-language programmer assembler-ohjelmoija

assembly-language statement assembler-lause

assign *vt* antaa ⟨a value to a variable arvo muuttujalle; **memory to a program** muistia ohjelmalle) ■ **storage devices are recognized and assigned a drive letter by DOS** DOS tunnistaa muistilaitteet ja antaa niille levyasemakirjaintunnuksen

ASSIGN command ASSIGN-komento [:= DOSin levyasemien nimenasetuskomento]

assignment antaminen (, arvon yms)

associate *vt* assosoida (a **document file to a program** asiakirjatiedosto ohjelmaan) [:= kytkeä tiedostotyyppi (pääteosan avulla) tiettyyn sovellukseen, siten että esimerkiksi Windows-tiedostojenhallintaosa kykenee käynnistämään asiakirjatiedostoon kohdistuvalla kaksoisnäpytyksellä siihen liitetyn (eli assosioidun) sovellusohjelman]

associative cache assosiatiivinen kätkömuisti (* *esim. DOSin BUFFERS*)

asynchronous communications *pl* asynkroninen tiedonsiirto

asynchronous communications adapter asynkroninen tietoliikennesovitin [:= sarjaliitännäkortti]

asynchronous modem asynkroninen modeemi

AT [= Advanced Technology 'kehittynyt teknologia'] [:= IBM PC ATTM -tietokone tai sen jäljitelmä]

AT-style case AT-tyyppinen kotelo (, keskusyksikön)

AT bus AT-väylä

AT-class machine AT-luokan kone

AT clone AT-klooni [:= IBM ATTM -yhteensopiva tietokone]

AT compatible AT-yhteensopiva tietokone

AT-compatible AT-yhteensopiva ⟨**architecture/bus** laitearkkitehtuuri/väylä⟩

AT expansion slot AT-laajennuspaikka [:= 16 bitin AT-väylälaajennuspaikka]

ATID [= Advanced Transaction Integrated Drive] ATID-levy [:= yleensä suoraan emolevyllä kiinnitettävä kovalevy joka sisältää ohjauselektronikan, IDE-kovalevy]

ATM 1 [= Automatic Teller Machine] pankki-automaatti **2** [= Asynchronous Transfer Mode] asynkroninen siirtotapa [:= kaukoverkoissa käytetty pakettivaihdantaprotokolla] **3**TM [= Adobe Type ManagerTM] [:= eräs AdobeTM:n Mac-, OS/2- tai Windows-merkistöohjelma]

attach *vt* liittää ⟨**a stylesheet to a document/notes to a cell** tyyliarkki asiakirjaan/ kommentteja soluun⟩ ■ **attach all the cables and power on the computer** kiinnittää kaikki kaapelit ja pane virta päälle tietokoneeseen

attenuation 1 vaimentaminen (, signaalin) **2** vaimentuminen (, signaalin)

ATTRIB.EXE [:= DOS: tiedostoattribuuttien näyttö- ja muuttamiskomento; sijainti: \DOS]

attribute attribuutti [:= erotteleva lisäpiirre]

audible kuultavissa oleva ⟨**click** naksakdus⟩

audio port ääniportti [:= äänilaiteliitäntäportti]

audit *vt* tarkastaa ⟨**a spreadsheet** laskenta-arkki⟩

auditing tarkastaminen

augmented assignment arvon kasvattaminen sen antamisen yhteydessä [:= merkintätapa jossa arvoa kasvatetaan sen edellisestä arvosta tietyllä luvulla, esim. C-kielessä $X += 1$ kasvattaa X:n arvoa yhdellä]

authorization lupa ■ **the user must have proper network system authorization** käyttäjällä on oltava asianmukainen verkkojärjestelmän käyttöluva

authorized computer dealer valtuutettu (tietynmerkkisten) tietokoneiden jälleenmyyjä

Authorware ProfessionalTM [:= monimedia-sovelluskehitin; käyttöympäristöt: Macintosh, Windows; valmistaja: Authorware]

AutoCADTM [:= tietokoneavusteisen teknisen suunnittelun ohjelma; käyttöympäristöt: DOS, Windows, OS/2, Macintosh, Unix (eri versioita); valmistaja: Autodesk]

autoconfiguration automaattinen konfigurointi

autoconfigure *vt* konfiguroida automaattisesti ⟨järjestelmä⟩

autodiagnostics *Isg* itsetestaus (, laitteen) [:= sama kuin *self-diagnostics*]

AUTOEXEC.BAT file [= AUTOMatic EXE-Cution 'automaattinen ajo' + BATch 'erä']
AUTOEXEC.BAT-tiedosto [:= DOS-käyttöjärjestelmän järjestelmää käynnistettäessä automaattisesti suorittama eräajotiedosto]

autoexecuting macro automaattisesti toimiva makro [:= ohjelmaa käynnistettäessä automaattisesti latautuva ja käynnistyvä makro]

autoflow *vt* juoksuttaa automaattisesti ■ **autoflow text into a desktop publishing program** juoksuttaa tekstiä automaattisesti julkaisuohjelmaan

AutofontTM support AutofontTM-tuki [:= HPTM:n fonttien tekniset tiedot sisältävä, TFM-apu-tiedostoja käyttävä, sovellusohjelmistojen tukijärjestelmä]

automata theory automaattien teoria [:= matemaattinen idealisoitujen automaattien teoria, johon kuuluu esim. tietokoneiden matemaatistien mallien teoria]

automate *vt* automatisoida ■ **repetitive tasks should be automated** toistuvat tehtävät tulisi automatisoida

automated production automatisoitu tuotanto [:= automatisoitu teollinen tuotanto ja val-

mistus]

automatic data processing automaattinen tietojenkäsittely

automatic installation automaattinen asennus

automatic link automaattinen yhteys [:= Windows: OLE-yhteys joka päivittyy automaattisesti]

automatic repagination automaattinen uudelleensivutus

automatic teller machine [= ATM] pankki-
automaatti

automation automaatio [:= automaattien käyttö
ilmiönä]

automation automatisointi [:= automaat-
tien tai automaattisten toimintatapojen käyt-
töönotto]

automaton {*pl automata tai automatons*}
automaatti [:= itsetoimiva laite]

autoranging power supply automaattisesti
verkkovirtatyyppiin mukautuva virtalähde

autosave I *vt* tallentaa automaattisesti levyille **II**
s [= AUTOMatic save] automaattinen tallennus
(levylle)

autoscanning monitor automaattimonitaajuus-
monitori [:= näyttö joka pystyy automaatti-
sesti mukautumaan eri tyyppisten näyttökort-
tien eri vaaka- ja pystyvyyhkäisyn synkro-

nointitajuuksiin, sama kuin *multiscanning monitor*, monitajuusmonitori]

AutoSketchTM [:= teknisten luonnosten tekoon tarkoitettu ohjelma; käyttöympäristöt: DOS, Windows; valmistaja: Autodesk]

autoswitching [= AUTOMATIC] automaattisesti mukautuva <video circuitry näyttöpiirit>

A/UXTM [:= Applen versio Unix-käyttöjärjestelmästä]

auxiliary memory apumuisti

available käytettävissä oleva <muisti, tiedosto, laiteresurssit> ■ **file size is only limited by available RAM** tiedoston kokoa rajoittaa vain käytettävissä olevan RAM-muistin määrä

Avant GardeTM [:= perus-PostScript-fontti; käyttö: Bauhaus-tyyppinen, muodoiltaan geometrinen, otsikko- ja monikäyttömerkistö; tavaramerkin haltija (ITC Avant GardeTM): International Typeface Corporation]

average seek time keskimääräinen haku aika (, levyaseman)

awk [= Aho-Weinberger-Kernighan, työkalun kehittäjät] [:= Unix: merkkijonojen tunnistukseen pohjautuva prototyyppi- ja raportti-työkalu]

awkward kömpelö <ohjelma, käyttöliittymä>

B

backfill I *vt* täydentää ⟨conventional memory tavanomaista muistia⟩ **II** *s* täydentäminen (, muistin) [:= lisäkorttimuistin käyttäminen perus-RAM-muistin täydentäjänä aina 640 kt asti]

background tausta ■ **the program runs in the background** ohjelma toimii taustalla

background color *Am* {background colour *Brit*} taustaväri (, ruudun)

background printing taustalla tapahtuva kirjoitintulostus

backlit takaavalaistu ⟨LCD nestekidenäyttö⟩

backslash takakenoviiva [:= \ eli ASCII 92]

backspace taaksepäinsiirto(blankko) [:= ASCII 8]

BackUpTM [:= varmistusohjelma; käyttöympäristöt: DOS, Windows; valmistaja: Central Point Software]

back up *vt* varmistaa ⟨a file/the hard disk of a

network server tiedosto/verkkopalvelimen ko-
valeyv) ■ **the program backs up only onto
floppy disks** ohjelma varmistaa vain levyk-
keille ■ **when you modify a file, DOS sets the
archive bit, and when you back up the file,
DOS resets the archive bit** kun muutat
tiedostoa, DOS asettaa arkistointibitin päälle, ja
kun varmistat tiedoston backup-ohjelmalla,
DOS nolaa arkistointibitin

backup varmistus ■ **backups and restores can
be a hassle if you do not use the right backup
tools** varmistukset ja palautukset voivat muo-
dostua sählykiseksi, jos et käytä tarkoitukseen
sopivia varmistustyökaluja

backup copy varmistuskopio

backup device varmistuslaite, varmistin

backup disk varmistuslevy

BACKUP.EXE [:= DOS: perinteinen DOS-
varmistusohjelma (Microsoftin versiossa 6 vain
täydennyslevykkeellä); sijainti: \DOS]

backup file varmistustiedosto

backup job varmistusajo

backup log varmistusloki [:= tiedosto joka
sisältää varmistuskirjanpidon]

backup medium {*pl* **backup media**} varmis-
tustallennusmateriaali ■ **use only first-class
backup media for your backups** käytä vain

ensiluokkaisia varmistustallennusmateriaaleja varmistuksiisi

backup program varmistusohjelma

backup software *Isg* varmistusohjelmisto

backup system varmistusjärjestelmä

backup tape varmistusnauha

backup tools *pl* varmistustyökalut

Backus-Naur form Backus-Naurin malli [:= metakielinen (eli kielen kuvauskielinen) malli jonka avulla voidaan kuvata ohjelmointikielen (alunperin Algol-ohjelmointikielen) syntaksin mukaiset ilmaukset ja vain nämä]

backward compatibility taaksepäinyhteensopivuus [:= uudempien laitteiden tai ohjelmien yhteensopivuus vanhempien kanssa, sama kuin *downward compatibility*, alaspäinyhteensopivuus] ■ **cutting loose from backward compatibility makes it possible to advance the state of the art** taaksepäinyhteensopivudesta irtautuminen tekee mahdolliseksi viedä tekniikan nykytilaa eteenpäin

bad käyttökelvoton ⟨levy, sektori, ura⟩ ■ **bad command or filename** (* *DOS-sanoma*) virheellinen komento tai tiedostonimi [:= komentosyntaksivirhe: komennon tai tiedoston nimi kirjoitettu väärin] ■ **bad or missing command interpreter** (* *DOS-sanoma*) virheellinen tai

puuttuva komentotulkki

bad-track list käyttökelvottomien urien luettelo [:= kovalevyn valmistajan levyn mukaan liittämä luettelo huonoista urista]

baking poltto [:= kuumennusvaihe elektronisten piirien valmistuksessa; polttoja suoritetaan tyyppillisen valmistusprosessin aikana useaan kertaan]

balloon help puhekupla-apu [:= Macintosh-avustetekstijärjestelmä]

BallPointTM [:= hiiren asemasta kannettavissa koneissa käytettävä ohjauspallo; valmistaja: Microsoft]

band kaista [:= taajuusväli eli taajuusalue joka jää kahden eri taajuuden väliin]

bandwidth {*tai* **band width**} kaistanleveys

bank [= data -] tietopankki; [= memory -] muistimoduli [:= toiminnallisesti yhteenkuuluva RAM-muistin osa; kerralla laajennettava muistinlisä]

bank-switched memory muistimodulivaihdannainen muisti [:= eräs laajennetun muistin nimitys]

bank switching muistimodulien vaihdanta

banner otsikkorivit [:= käynnistetyn ohjelman, esim. kääntäjän, ruudulla näyttämät ohjelman nimen ja copyright-tiedot sisältävät rivit; sana

banner on alunperin sanomalehtitermi: 'laidasta laitaa ulottuvat otsikkorivit']

bar chart pylväsdiagrammi

bar code viivakoodi [:= optisesti luettava samansuuntaisista viivoista koostuva merkki, jollaisia käytetään esim. vähittäiskaupassa ja teollisuuden varastohallinnassa]

bar-code decoder viivakoodinpurkaja

bar-code decoding viivakoodin purku [:= viivoista koostuvan koodin muuntaminen selväkieliseen asuun]

bar-code reader viivakoodinlukija

bare chip paljas pala [:= integroidun piirin sisältävä pala ilman koteloa]

bare memory board pelkkä muistikortti (*
ilman muistipaloja)

bar menu palkkivalikko

base *Elektroniikka* kanta (, transistorin)

base address kantaosoite [:= osoite muistissa josta tietty muistialue alkaa tai jonka suhteen suoritetaan siirtymäosoitteiden laskentaa]

baseband technology kantataajuustekniikka [:= modulointitaajuuskaistan hyväksikäyttö tietoliikenteessä, esim. EthernetTM-verkon tekniikka]

base configuration peruskokoonpano [:= myytävän laitteen vakiovarustus]

baseline *Fontit* perusviiva [:= vaakasuora (normaalisti näkymätön) viiva jolle merkistö on piirretty ja jonka suhteen se on asemoitu]

base memory perusmuisti [:= laitteessa vakiona oleva muisti verrattuna muistinlaajennuksiin]

base name tiedostonnimen kantaosa [:= ennen erottavaa pistettä oleva tiedostonnimen osa]

base notation kantalukuesitys

base resolution perusosoitustarkkuus (, hiiren)

Basic [= Beginner's All-Purpose Symbolic Instruction Code] Basic [:= eräs alunperin opetukseen käytetty ohjelmointikieli]

Basica [= BASIC + Advanced 'kehittynyt'] Basica [:= IBM:n PC-Basicin kehittynyt versio]

Basic compiler Basic-kääntäjä

basic configuration peruskokoonpano (, tietokonelaitteiston)

basic data type perustietotyyppi [:= tietotyyppi jota ei ole johdettu muista tietotyypeistä, esim. C-kielen *char*, *int*, *float*, *double*]

batch erä [:= joukko kerralla käsiteltäviä olioita, esim. komentoja, tietueita]

batch environment eräajoympäristö

batch file eräajotiedosto [:= komentotiedosto, peräkkäin suoritettavista komennoista koostuva käyttöjärjestelmän tekstimuotoinen komento-

tiedosto, esim. DOS .BAT-tiedosto tai OS/2 .CMD-tiedosto; joskus käytetty vastine 'komentojono' olisi pikemminkin termin *command string* käännös: "yhdele riville kirjoitettu komentomerkkijono, esimerkiksi komentorivijäsennyksen kohteena"]

batch-file jockey eräajotiedostotaituri [:= taitavasti eräajotiedostoja käyttämällä työnsä ohjelmoimaan pystyvä henkilö]

batch-file programming eräajotiedosto-ohjelmointi

batch-file transfer eräajotiedonsiirto [:= eräajona suoritettu tiedonsiirto]

batch interpreter eräajotulkki

batch job eräajo ■ **we run backups as a batch job in less than five minutes** ajamme varmistukset eräajona alle viidessä minuutissa ■ **terminate batch job (y/n)?** (* *DOS-sanoma*) lopetetaanko eräajon suoritus (y/n)?

batch language eräajokieli

batch mode eräajotyötapa

batch printing eräajokirjoitintulostus

batch processing eräkäsittely

batch-processing routine eräkäsittelyrutiini

batch program eräajo-ohjelma

batch programming eräajo-ohjelmointi

BAT file [= BATch 'erä'] BAT-tiedosto [:=

nimeltään BAT-loppuinen eräajotiedosto]
battery paristo; akku
battery-backed clock paristolla toimiva kello
battery-operated akkukäyttöinen ⟨tietokone⟩
battery operation akkukäyttöisyys
battery pack akkupakkaus [:= yhteenkuuluvat
kerralla vaihdettavat akut, esim. kannettavissa
laitteissa]
battery-powered akkukäyttöinen ⟨tietokone⟩
battery-protected paristosuojattu ⟨muisti⟩
baud baudit [:= tiedonsiirtonopeuden yksikkö:
bittinä sekunnissa]
baud rate baudiluku
bay [= drive -] paikka [:= levyasemalle laitteen
sisällä varattu lokero tai kohta]
BBS [= Bulletin Board System] elektroninen
ilmoitustaulu, ”purkki” [:= julkinen elektro-
ninen sanomanväli- tystjärjestelmä]
BBS operator ”purkin pitäjä”
BCD [= Binary-Coded Decimal] binäärikoo-
dattu kymmenlukujärjestelmä [:= lukujärjestel-
mä jossa kymmenlukujärjestelmän luvut on
koodattu binäärikoodeilla eli nolista ja ykkö-
sistä koostuvina lukuina]
BCS [= Binary Compatibility Specification]
BCS-määrittely [:= Unix järjestelmä V versio
3.2 : järjestelmän ja käännettyjen ohjelmien

välinen binääriyhteensopivuusmäärittely, vertaa *ABI*]

beep I *vi, vt* piipata **II s** piippaus, piip-ääni [:= tietokoneen kovaäänisen äänimerkki]

behave *vi* käyttäytyä ■ **the program behaves differently when it is run under different operating systems** ohjelma käyttäytyy eri tavoin sitä eri käyttöjärjestelmien alla ajettaessa

behavior *Am* {**behaviour** *Brit*} käyttäytyminen (, ohjelman, laitteen, piirin)

benchmark *ohjelman tai laitteen* vertailutesti

benchmark program vertailuohjelma

benchmark test vertailutesti (, ohjelman tai laitteen)

benchmark testing vertailutestaus (, ohjelman tai laitteen)

Bento [:= Applen oliotiedostomuodon koodinimi]

Bernoulli™ [:= iso irtolevy (150 Mt); käyttöympäristöt: DOS, Windows, Macintosh, OS/2, Unix; valmistaja: Iomega]

beta version {*tai beta release*} beetaversio [:= ohjelman tai laitteen koeversio juuri ennen myyntiin päästämistä, versio jota saatetaan esitellä tärkeille asiakkaille ja lehdistölle, vertaa *alpha version*, alfaversio]

bezel etulevy [:= levyaseman fasadi tai tyhjän

levyaseman peitelevy, sama kuin *faceplate*]

Bezier curve Bezier-viiva [:= pehmeästi kaartuva neljän pisteen avulla määritelty viiva]

Big Blue Iso Sininen [:= IBM] (* *suurkonelaitteiden sinisestä väristä johtuen*)

bin 1 laari; säilytyslaatikko **2** [= paper bin] paperilokero (, kirjoittimen, kopiokoneen) **3** [= waste bin] roskalaatikko

binary I a binääri [:= kaksiarvoinen, tietojenkäsittelyssä erityisesti: nolista ja ykkösistä koostuva] **II s** [= binary file] binääritiedosto ■

WIN32s runs NT binaries WIN32s kykenee ajamaan NT-binääritiedostoja

binary-coded decimal binäärikoodattu kymmenlukujärjestelmä [:= lukujärjestelmä jossa kymmenlukujärjestelmän luvut on koodattu binäärikoodeilla eli nolista ja ykkösistä koostuvina lukuina]

binary digit binääriluku [:= bitti]

binary file binääritiedosto [:= binäärimuotoinen ohjelmatiedosto]

binary notation binäärilukuesitys

BIOS [= Basic Input/Output System] BIOS [:= koneen toiminnan kannalta perustavat syöttö- ja tulostustoiminnot sisältävä konekielinen ROM-muistiin talletettu järjestelmä, sama kuin *ROM BIOS*]

BIOS chip BIOS-pala

bistable bistabiili ⟨piiri⟩ [:= kaksi vakaata tilaa omaava]

bisynchronous bisynkroninen ⟨tiedonsiirto⟩

bit [= Binary digIT] bitti [:= kaksikantalukujärjestelmän luku (1 tai 0); informaation binääriyksikkö]

bit density bittitiheys, tallennustiheys (, levyn)

bit field bittikenttä

bitmap bittikartta [:= ruutupaperia muistuttava kuvamuoto, jossa jokainen ruutu on väritetty tai valkea]

bitmap font bittikarttafontti [:= fontti jonka bitti bitiltä tietyssä koossa tallennetut merkit tulostetaan yksi yhteen tulostuslaitteella, esim. vanhanaikainen ladattava LaserJet™-fontti]

bitmapped display bittikarttanäyttö

bitmapped graphics *Ipl* bittikarttagrafiikka

bitmapped image bittikarttakuva [:= bittikarttana talletettu graafinen kuva]

bit operation bittilaskutoimitus

bit operator bittioperaattori

bit-per-second rate tiedonsiirtonopeus bitteinä sekunnissa

bit stream bittivirta

bit string bittijono

BJ™ [= Canon Bubble Jet printer] kuplamuste-

kirjoitin [:= Canonin mustesuihkukirjoitin]

black *Fontit* musta [:= ladonta: erittäin paksu lihava]

black-and-white monitor mustavalkomonitori [:= mustavalkonäyttö]

black letter fraktuura [:= vanhanaikainen sak-salaistyyppinen kirjasinlajiluokka, sama kuin *Gothic type*]

blackout sähkökatkos

blank **I** *a* tyhjä ⟨arkki, levyke, kenttä, tietue, solu⟩ **II** *vt* **1** täyttää blankomerkeillä ⟨tietue⟩ **2** tyhjentää, puhdistaa ⟨ruutu⟩ **III** *s* [= blank character] blankomerkki

blank character blankomerkki [:= täytemerkki jolla varataan tyhjä paikka, esim. välilyöntimerkki]

blink *vi* vilkkua ⟨rivi, näyttö⟩

blinking **I** *s* vilkkuminen (, näytön) **II** *a* vilkkuva ⟨kursori⟩

blip [= power blip] virtapiikki

block lohko [:= 1) talletus-, käsittely- tai muistitekninen sanojen, tietueiden tai merkkien yms muodostama kokonaisuus; 2) AutoCAD™: valinnaisilla sanallisilla attribuuteilla varustettu kuva-aihiö]

block deletion tekstilohkon poisto (* *tekstin-käsittelyssä*)

block device lohkolaite [:= syöttö-tulostuslaite joka kykenee lähettämään tai vastaanottamaan tietoja, ei merkki kerrallaan, vaan suurempina lohkoina, esim. kovalevy, vastakohta *character device*, merkkilaite]

block diagram lohkokaavio [:= vaihtettain järjestetty toimenpidekaavio joka kuvaa atk-ongelman ratkaisun pääpiirteittäin]

block length lohkonpituus [:= yhden määrittäisen lohkon pituus]

block move tekstilohkon siirto (* *tekstinkäsittelyssä*)

block of information tietolohko

block of memory muistilohko

block of statements lohko lauseita [:= lohkorakenteisen kielen ohjelman osa, esim. C-kielissä {}-merkkien väliin jäävät lauseet, Pascalissa BEGIN ja END -sanojen väliin jäävät lauseet, sama kuin *code block*]

block of text tekstilohko

block size lohkon koko

block sort lohkon lajittelu [:= merkityn lohkon lajittelu, esim. tekstinkäsittelyohjelmassa]

block-structured language lohkorakenteinen kieli [:= ohjelmointikieli jonka ohjelmat kirjoitetaan lohkoina, esim. Algol, Pascal tai C]

block transfer tiedonsiirto lohkoina

blow up *vt* räväyttää auki (<a **diagram** kaavio) (*
sama kuin explode)

board kortti, piirikortti, piirilevy [:= levy-
alustalle asennetuista elektronisista piireistä
koostuva laiteosakokonaisuus, sama kuin *card*]

board assembler piirikorttien kokoonpanija
[:= piirikorttien kokoonpanoa suorittava yritys]

board assembly piirikorttien kokoonpano

board controller piirikortin ohjain

board design piirikorttisuunnittelu

board designer piirikorttisuunnittelija

board maker piirikorttien valmistaja

board replacement piirilevyn vaihtaminen
(toiseen)

board switches *pl* piirikortin kytkimet (* *kortin
konfigurointia varten*)

BocaramTM [:= laajennusväylälisämuistikortti;
käyttöympäristö: Intel-prosessoriyhteensopivat
PC-tietokoneet; valmistaja: Boca]

body copy leipäteksti [:= pääasiallinen normaali-
kokoinen ladontateksti, ei-otsikkoladonta-
teksti, sama kuin *body text*]

body text leipäteksti [:= pääasiallinen normaali-
kokoinen ladontateksti, ei-otsikkoladontateksti,
sama kuin *body copy*]

boilerplate code *Isg* [= boilerplate 'pyöreä
peltilevy (kuten lämmityskattiloissa)', josta

merkitys 'eri lehdille myyty samat tekstit sisältävä pyöreä painolaatta', josta merkitys 'muuttumaton vakioteksti' + code] valmisohjelmakoodi [:= modulaarinen muuttumattomana käytettävä ohjelmakoodi]

boilerplate paragraph valmiskappale [:= fraasikappale vakiokirjeitä varten]

bold *Fontit* lihava

boldfacing lihavointi (, tekstin)

bolt pultti

BookmanTM [:= perus-PostScript-fontti; käyttö: suhteutettu toimistomerkistö (esim. tasavälisen Courierin asemasta); tavaramerkin haltija (ITC BookmanTM): International Typeface Corporation]

bookmark kirjanmerkki [:= talteen pantu kohta, johon halutaan palata, esimerkiksi tiedoston rivi tai Internet-osoite]

BookshelfTM [:= 'kirjahyllyn perusvalikoiman' englannin kielen sanakirjoja ja muita perushakuteoksia sekä erilaisia ääniefektejä ja animaatioita sisältävä CD-monimediatauote; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: Microsoft]

Boolean algebra Boolean algebra [:= matemaattinen struktuuri jonka avulla voidaan määritellä atk:n kannalta tärkeät joukko-opilliset ja loogiset toimitukset; nimi englantilaisen 1800-lu-

vun matemaatikon George Boole'n mukaan]

Boolean search joukko-opillinen haku [:= Boolean algebraa hyväksikäyttävä tiedonhaku]

boot I vt käynnistää (tietokone, DOS) **II** vi käynnistyä **III** s käynnistys ■ **when you strike return, your computer will hopefully boot off the newly installed hard disk** kun lyöt returnia, tietokoneesi käynnistyy toivon mukaan vastikään asennetulta kovalevyltä

bootability käynnistettävyys (, levyn)

bootable disk levy, jolta voi käynnistää käyttöjärjestelmän (* *hieman eri kuin boot disk, käynnistyslevy*)

bootable partition käynnistyskelpoinen partio (, levyn)

boot disk käynnistyslevy [:= levy (tai levyke) jolta käyttöjärjestelmä käynnistetään, vertaa *bootable disk*]

boot diskette käynnistyslevyke [:= levyke jolta käyttöjärjestelmä käynnistetään]

boot drive käynnistyslevyasema

BOOTLOG.TXT [:= Windows-käynnistysloki sen tarkistamiseksi että Windows käynnistyy oikein; luontimenetelmä: käynnistä Windows WIN /B -komennolla; sijainti: \WINDOWS]

boot record käynnistystietue [:= formatoidun

levyn alussa sijaitseva kyseisen levyn tekniset tiedot ja järjestelmätiedostojen latausohjelman sisältävä ”tietue”]

boot sector käynnistyssektori (, levyn)

bootstrap code käynnistysohjelmakoodi [:= käyttöjärjestelmän lataava ohjelmakoodi]

boot time ■ virtual disks are set up at boot time virtuaalilevyt asennetaan konetta käynnistettäessä

boot up vt käynnistää ⟨**a computer/the system/ DOS (from the hard disk)** tietokone/(tietokone)järjestelmä/DOS (kovalevyttä)⟩

bootup {*tai boot-up*} järjestelmän käynnistys ■ **keyboard status lights blink on and off during bootup** näppäimistön tilavalot välähtävät järjestelmän käynnistyksen aikana

border reuna (, ikkunan yms)

Borland C++TM [:= C++-ohjelmointikieli (sekä Application Frameworks -pakettina TurboVision ja ObjectWindows-sovelluskehittimet); käyttöympäristöt: DOS, Windows, Windows NT, OS/2; valmistaja: Borland]

Borland OfficeTM [:= ohjelmistokokoelma, joka sisältää ohjelmat: WordPerfect, Paradox, Quattro Pro; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: Borland]

Borland PascalTM [:= Pascal-ohjelmointikieli;

katso myös *Turbo Pascal*; tuetut kohdeympäristöt: DOS, Windows, DPMI; valmistaja: Borland]

bottom-up parsing jäsentäminen alhaalta ylös [:= kääntäjän kielenkäsittelystrategia joka etenee lähdekielen symbolijonosta kohti jäsennessyypuun juurta]

boundary 1 raja (* *esim. tiedon kohdistamisessa tavuittain, sanoittain tms*) **2** rajapinta ■ **a p-n junction is the boundary between two regions of opposite conductivity type** p-n-liitos muodostuu rajapinnasta vastakkaista johdavuustyyppejä olevien alueiden välillä

bounded expression rajattu ilmaus [:= ohjelmointi: ilmaus joka on eristetty muiden ilmausten vaikutuksista]

Bourne shell [:= eräs Unix-komentotulkki]

box I s 1 laatikko [:= laatikonmuotoinen kuvaelementti, *esim. rastittava laatikko ohjelmassa*] **2** laatikko (* *puolileikillinen nimitys*) [:= tietokonelaitteisto koteloineen] **3** (, the) [= OS/2 compatibility box] DOS-laatikko [:= OS/2 version 1.3:n DOS-yhteensopivuuslaatikko, DOS-sovellusten ajoa OS/2:n alaisuudessa varten varattu käyttöympäristö] **II vt** laatikoida ⟨valikko, ikkuna, teksti⟩ [:= ympäröidä laatikkoviivalla] ■ **users want to buy working**

computer systems, not just boxes käyttäjät haluavat ostaa toimivia tietokonejärjestelmiä, eikä pelkkiä laatikoita ■ **real-mode applications can be run under DOS or in the box** reaalityöimintatapasovelluksia voidaan ajaa DOSin alaisuudessa tai DOS-laatikossa

box drawing laatikonpiirto-ominaisuus (* *ohjel-massa*) [:= laatikkografiikka]

box graphics *Ipl* laatikkografiikka [:= grafiikantuohtojärjestelmä jolla voidaan aikaansaada erilaisia laatikonmuotoisia kuvioita, esim. lomakkeita varten]

bps [= Bits Per Second] bittiä sekunnissa [:= tiedonsiirtonopeuden yksikkö]

braces *pl* aaltosulut [:= merkit: { ja }]

bracket [= mounting bracket] L-asennushela

brackets *pl* [= square brackets] hakasulut [:= merkit: [ja]]

braiding punos (, koaksiaalikaapelin) [:= sähkömagneettisilta häiriöiltä suojaavat punotut metallilangat]

branch haara [:= 1) yksi kahdesta tai useammasta vaihtoehdosta ohjelman suorituksen kullussa; 2) hakemistopuun graafisen esityksen ”oksa”]

branching haaroittaminen [:= ohjelman jakaminen sen toiminnan kannalta erillisiin haa-

roihin]

braze *vt* kovajuottaa

brazed kovajuotettu ⟨**lead** piikki⟩

brazing kovajuottaminen

breadboard prototyypilevy [:= lisäkortti-paikkaan liitettävä piirilevyalusta jolle käyttäjä lisää haluamansa komponentit; sanan yleis-kielinen merkitys on 'leikkuulauta']

break **I** *s* **1** (*sivu-*, *rivi-*) katkos **2** keskeytys **II** *vt* {*broke*, *broken*} **1** jakaa ⟨**a document into pages** asiakirja sivuihin⟩ **2** keskeyttää ⟨**program execution** ohjelman suoritus⟩

break code vapautuskoodi [:= näppäimistön lähettämä koodi kun näppäintä lakataan painamasta, sama kuin *release code*; vertaa: *make code*, näppäinsignaalikoodi]

breakout box johdotussovitin [:= (sarjaliitännä)sovitin jonka hyppylankoja muuttamalla voidaan suorittaa itse valittavia koekytkentöjä, sama kuin *wiring adapter*]

breakpoint keskeytyskohta [:= ohjelmointivirheiden eliminoinnissa käytetty erikseen asetettu kohta ohjelmassa jossa ohjelman suoritus voidaan keskeyttää]

bridge silta [:= suuren (lähi)verkon osittain toisistaan eristetyt osat liittävä verkonhallintalaite]

Brief^{TN} [= Basic Reconfigurable Interactive

Editing Facility] [:= ohjelmoijan tekstieditori (myös monien Borlandin ohjelmointikielituotteiden kytkäisenä); käyttöympäristöt: DOS, Windows, OS/2; valmistaja: Borland]

briefcase computer salkkumikro [:= salkussa kuljetettava mikrotietokone]

brightness kirkkaus (, näytön)

brightness control knob kirkkaudensäätönappi

bring down *vt* {brought -, brought -} kaataa ■
rebooting brings the whole system down uudelleenkäynnistys kaataa koko järjestelmän

broadband technology laajakaistateknikka [:= leveän taajuuskaistan hyväksikäyttö tietoliikenteessä]

brownout verkkojännitteen hetkellinen aleneminen

browse *vt* **1** selata ⟨the Net verkkoa⟩ **2** selata ⟨records tietueita⟩

browser **1** [= Web -] Internet-selain(ohjelma) **2** tiedostonkatselin (* *sama kuin* file viewer)

browsing **1** [= Web -] verkon selailu, verkossa surffailu **2** tietueiden, tiedostojen selailu

brush sivellin (* *piirto-ohjelmassa*)

BSDTM [= Berkeley Software Distribution] [:= eräs Unix-versio]

BtrieveTM [:= tietokantaohjelma; käyttöympä-

ristöt: DOS, Windows; valmistaja: Novell]

BTW [= By The Way] muuten (* *lyhenne BBS-slangissa*)

Bubble Jet™ printer kuplamustekirjoitin [:= Canonin mustesuihkukirjoitin]

bubble memory kuplamuisti [:= magneettikuplien avulla toimiva muistilaite: kuplat luodaan polarisoimalla polariteetiltaan vastakkaiselle magneettikalvolle]

bubble wrap kuplakääre [:= ilmatäytteisillä muovikuplilla varustettu pakkauskääre]

buffer puskuri, muistipuskuri [:= väliaikaisuisti jota käytetään eri syistä, esim. laitteiston osien nopeuserojen kompensoimiseksi; kyseessä voi olla erillinen muistilaite tai RAM-muistista ohjelmallisesti erotettu muistialue]

buffering puskuri(e)n käyttö

buffer pooling vuorottelevien puskurien käyttö [:= useiden erillisten puskurien vuorotteleva käyttö]

buffer storage puskurimuisti

bug 1 ohjelmointivirhe, virhe ohjelmassa, *bugi; suunnitteluvirhe, *bugi (* *integroidussa piirissä tai piirisuunnittelun logiikassa*) **2** * [:= small device] pienkomponentti ■ **the manual contains a list of known bugs** käsikirja sisältää luettelon tunnetuista ohjelmassa olevista vir-

heistä ■ **thorough tests are needed to wring the bugs from the dense chips** perusteellisia testejä tarvitaan suunnitteluvirheiden kitkemiseksi pois tiheistä paloista

bug box (kannellinen) pienkomponenttien säilytyslaatikko

bug cage pienkomponenttien säilytyskehikko (* *johon kannellisia laatikoita tai alustoja pinoetaan*)

bug fix ohjelman virheen (ad hoc) korjaus [:= yksittäisen virheen poisto ohjelman rakentamiseen puuttumatta]

bug-fixing virheiden poisto

bug-free virheetön, ohjelmointivirheistä vapaa
<program ohjelma>

buggy* virheitä sisältävä, *bugeja sisältävä

bug-ridden ohjelmointivirheitä täynnä oleva
<ohjelma>

bug tray pienkomponenttien säilytysalusta

build I *vt* rakentaa <a computer tietokone, a file tiedosto, a program ohjelma> **II** *s* [= program -] ohjelman rakennus(kerta) [:= ohjelman osien kääntäminen ja valmisteleminen ajokäyttöön] ■ **the MAKE utility uses a makefile to build a set of executable files** MAKE-apuohjelma rakentaa sarjan ajettavia tiedostoja kuvaustiedostonsa avulla

built-in sisäänrakennettu ⟨portti, toiminto, ohjelmisto, fontti⟩

bullet huomiomerkki [:= katseen kohdistava grafiikkamerkki, esim. neliö, kärkivinoneliö, ympyrä (■, ◆, ●)]

bulletin board elektroninen ilmoitustaulu, ”purkki” [:= julkinen elektroninen sanomavälitysjärjestelmä, sama kuin *BBS*]

bump I *vt* varustaa liittinystermin **II** *s* liittinystermi [:= yleensä kullasta valmistettu pieni liitinlankojen kiinnityskohouma]

bump disk käyttäjämääränlisäyslevy [:= ohjelman käyttäjämäärää lisäävä eri maksusta myytävä päivityslevy(ke)]

bumped chip liittinystermin varustettu pala

bundled ■ the drawing package comes bundled with the machine piirto-ohjelmapaketin saa koneen ostaessaan

bundled software *Isg* kylkiäisohjelmisto, ilmaisohjelmisto [:= laitetta ostettaessa mukana tuleva ohjelmisto]

bundled system tietokonejärjestelmä- ja ohjelmapaketti [:= kone joka myydään pakettina tiettyyn tarkoitukseen sopivien ohjelmien kera, esim. julkaisutoimintalaitteisto ohjelmistoineen]

burn-in polttotestaus [:= piirien luotettavuuden testaaminen kuumentamalla ja niitä sen jälkeen

kokeilemalla]

burster repijä [:= jatkokäsittelylaite joka repii atk-lomakkeen arkeiksi]

burst mode hetkellinen huipputoimintamoodi (, prosessorin)

burst transfer rate hetkellinen huipputiedon-siirtonopeus (, kovalevyohjaimen)

bus väylä [:= kanava jonka kautta lähetetään tietoa tai ohjaussignaaleja]

bus arbitration väyläkonfliktien ratkaiseminen

business chart bisnesdiagrammi

business graphics *Ipl* bisnesgrafiikka [:= liike-elämää varten suunnitellut tiedon kuvalliset havainnollistamiskeinot]

business machine bisneskone [:= työssä käytetty tietokone, ns. ammattimikro]

business presentation bisnestyypinen esitys [:= liike-elämän havaintoesitys palavereissa yms]

business user bisneskäyttäjä [:= ohjelmaa tai laitetta liiketoiminnassa käytävä henkilö, kotikäyttäjän (*home user*) vastakohtana]

bus interface väyläliitântä

bus-interface unit väyläliitântäyksikkö (, prosessorin)

bus master väylänhaltija [:= laite joka hallitsee

(jollain hetkellä) väylää] ■ **the MCA supports multiple bus masters** mikrokanava-arkkitehtuuri tukee useita väylänhaltijoita

bus mastering väylänhaltijajärjestelmä [:= väyläkorttien itsenäistä prosessointia tukeva moniprosessorijärjestelmä]

bus-mastering board väylänhaltijakortti [:= väylänhaltijajärjestelmää noudattava laajennuskortti]

bus mouse väylähiiri [:= omalla kortilla tietokoneen laajennusväylään liitettävä hiiri]

bus-oriented computer väylätyyppinen tietokone [:= tietokone jonka keskusyksikkö sijaitsee laajennuskortilla]

bus speed väylän nopeus

busy varattu ⟨linja, laite⟩

button 1 nappi (, hiiren) **2** nappi (, valinta-) [:= uudentyyppisten käyttöliittymien dialogilaatikon ”yksi monista” -vaihtoehtokohta, sama kuin *radio button*, radionappi] ■ **click the left mouse button on the edit menu** näpäytä hiiren vasenta nappia editointivalikon päällä

ButtonFile™ [:= kortistointiohjelma; käyttöympäristö: Windows; valmistaja: ButtonWare]

bypass vt ohittaa ⟨kovalevyohjain⟩

byte tavu [:= tietokonejärjestelmän symbolisitysmuotoa vastaava bittijono; IBM PC:ssä

tavu on 8-bitin jono, jokainen IBM-ASCII merkki koostuu 8-bitin tavusta]

byte-level editor tavueditori [:= tavuja editoimaan kykenevä ohjelma, esim. DEBUG.COM, sama kuin *sector editor*, sektorieditori]